

MOTIVAȚIA ÎNVĂȚĂRII **Studiu de specialitate**

Prof. Sasu Elena Carmen
Școala „Gabriel Marinescu” Tigveni-Argeș

Nu putem vorbi de un singur tip de motivație pentru învățare, deoarece învățarea școlară și nonșcolară se desfășoară sub influența și controlul unor seturi complexe de motive ale unui sistem motivațional deschis care provoacă, susține, intensifică învățarea.

Analize efectuate asupra multitudinii factorilor implicați în structurile motivaționale disting variate grupe de factori cu potențial motivat.

În clarificările frecvent acceptate se numără și cea care divide motivele învățării în două categorii:

- motive / motivația intrinsecă
- motive / motivația extrinsecă.

Motivația intrinsecă se caracterizează prin aceea că se declanșează în structura intimă a elevului, susține din interior învățarea, face ca elevul să dorească învățarea a ceea ce este dat ca sarcină de lucru. În acest fel, ea este atât o caracteristică a situației de învățare, cât și consecința trezirii dorinței elevului de a învăța, pregătită de familie și / sau școală, rezultat al identificării cu scopurile educaționale etc.

Motivația extrinsecă, preponderentă în situațiile de instruire bazate pe autoritate excesivă, pe constrângere, pe sisteme rigide de apreciere etc., este exterioară acțiunii de învățare, nu derivă din însuși conținutul sarcinii, iar elevului nu-i este specifică o stare afectivă favorabilă. În realizarea sarcinii, efortul voluntar este mărit și cere un volum de timp mai mare.

Pentru crearea motivației este necesar să se prezinte elevilor scopul învățării, domeniile de aplicare a cunoștințelor, să fie apreciați, să li se arate progresele făcute, să li se trezească curiozitatea pentru ceea ce trebuie să învețe, precizându-se sarcinile învățării individuale în raport de ritmul de muncă al fiecăruia și să folosim metode activ-participative.

De obicei, orice proces de învățare este plurimotivat. Eficiența învățării scade, dacă există un nivel minim de motivare sau supramotivare, și crește în cazul unui nivel optim, ca zonă între minim și maxim, însă în cazul motivației interne nu există saturație.

Eficiența învățării depinde nu numai de condițiile interne, adică de procesele cognitive, afective și volative, de motivație, atenție, interese de cunoaștere, aptitudini și atitudini, ci și de anumite condiții externe, aproape tot atât de importante.

Pregătirea profesorului pentru activitățile didactice condiționează în cea mai mare măsură succesul școlar al elevilor. Această pregătire începe cu alcătuirea planificării semestriale a materiei de predat, unde va preciza la fiecare capitol numărul de lecții, scopul și obiectivele operationale ce urmează a fi realizate, strategiile didactice, materialul didactic și instrumentele de evaluare a cunoștințelor sau a deprinderilor. Pe baza planificării semestriale își va elabora proiectele didactice ținând seama de prevederile programei școlare, de manual și de nivelul de cunoștințe al elevilor. După fiecare lecție este bine să se autoanalizeze întrebându-se cât a reușit să transmită elevilor, dacă aceștia au înțeles cunoștințele predate și cum ar trebui să procedeze la lecțiile următoare. După fiecare capitol (unitate de învățare) este bine să testeze elevii pentru a se convinge dacă și-au însușit cunoștințele necesare pentru a trece la capitolul următor. De asemenea, va fi preocupat să folosească cu precădere metodele active, angajând elevii în procesul de elaborare a cunoștințelor și formarea deprinderilor.

Organizarea activității de învățare este o condiție externă pentru succesul școlar, care trebuie să înceapă odată cu fiecare lecție pentru a realiza o învățare deplină a acesteia. În acest scop, în funcție de conținutul lecției, după ce a realizat predarea unui obiectiv operațional, va face fixarea cunoștințelor prin chestionare, aplicații practice, rezolvări de exerciții sau probleme (specifice disciplinei), apoi va trece la obiectivul următor, iar în final va face o fixare generală,

după care va urma tema pentru acasa. Cunoșcând ritmul de muncă al fiecaruia, va organiza activitatea independentă a elevilor, aceștia primind sarcini concrete de lucru pe parcursul lecției, iar pentru elevii cu aptitudini va folosi exerciții recreative.

În predare profesorul va avea în vedere materialul, ca acesta să fie accesibil, adecvat nivelului de gândire și de cunoștințe al elevului, să fie structurat logic și prezentat în mod gradat de la simplu la complex, de la ușor la greu, de la necunoscut la cunoscut. De asemenea precizarea obiectivelor învățării la fiecare lecție și cunoașterea lor de către elevi, caracterul sistematic al predării, relevarea ideilor de bază, integrarea noilor cunoștințe în cele anterioare, crearea unei motivații optime a învățării, receptarea materialului prin mai mulți analizatori, folosirea întrebărilor-problemă, a dezbaterilor, a confruntărilor de idei, aplicarea și transferul cunoștințelor și mai ales informarea elevilor asupra rezultatelor învățării, sunt legitați cu efecte pozitive asupra randamentului școlar.

Elevul învață activ atunci când: materialul predat corespunde intereselor, aptitudinilor și aspirațiilor precum și posibilităților lui intelectuale, își propune scopuri mai îndepărtate pentru utilizarea cunoștințelor, folosește metode și tehnici de învățare logică, își face mai întâi o idee generală despre text, apoi procedează analitic formulând un plan de idei, o schemă logică și din nou face sinteze urmate de transferul cunoștințelor. Eficiența este legea gradăției dificultăților și legea ansamblului, când noile cunoștințe se integrează sau le restructurează pe cele anterioare.

Controlul și dirijarea sistemului motivațional specific activităților de învățare constituie două dintre dificilele probleme ale muncii educatorului. Ele se pot realiza mai bine dacă vom reuși să cunoaștem personalitatea elevului și evoluția lui, prin raportarea la natura elementelor programului educațional, aflate în stransă legătură cu planul constelațiilor motivaționale. Avem în vedere, în mod deosebit, concentrarea atenției, întărirea feed-back-ului informațional, întărirea și diversificarea modelelor de acțiune, conștientizarea și justificarea consecințelor actelor comportamentale, utilizarea recompenselor și constrângerilor, stabilirea unui climat psihosocial nestresant .

Bibliografie:

1. Golu Pantelimon –Ce știm despre învățare?, Editura Științifică și Pedagogică, București,1983
2. Prof.Univ.Dr.Stoica Marin –Pedagogie, Editura Gh. Carțu-Alexandru,Craiova,1997.